

STAP 0: HET LEVEN ZOALS HET IS ... (A.K.A. DE VOORBEREIDENDE FASE)

Doel

Te weten komen wat er leeft bij kinderen en jongeren. Wat zijn de zaken waar ze tegenaan lopen, de dwarsbomen die ze ervaren (wat hun dromen in de weg staat, wat hun leven bemoeilijkt, welke onderdrukking en welk onrecht ze ervaren, ...) en wat zijn hulpbronnen, bronnen van geluk die ze ervaren (mensen, diensten, tendensen, ...).

Werkvorm

Stap 0 is een stap die in normale omstandigheden grotendeels informeel plaatsvindt. Onder 'normale omstandigheden' verstaan we dat de jeugdwerker een vertrouwensrelatie met jongeren heeft, hen regelmatig ziet in de instuif en regelmatig signalen opvangt.

De jeugdwerker bundelt de signalen die hem/haar ter ore komen en spreekt de groep erover aan wanneer er vanuit meerdere jongeren signalen komen over eenzelfde thema.

Breng je vaststelling over bepaalde signalen op een gepast moment in de groep, bijvoorbeeld tijdens een instuifmoment of een eetmoment: *"Zeg, ik hoor de laatste tijd weer meer verhalen over jongeren die het moeilijk hebben een woonplaats te vinden of te houden. Een heel deel van jullie heeft mij daar al over aangesproken. Ik vind dat eigenlijk écht erg. Da's toch geen toeval, denk ik dan, als dat voor zo veel jongeren moeilijk is. Hoe komt dat toch en waarom wordt daar niks aan gedaan? Recht op onderdak is een mensenrecht."*

"Hebben jullie zin om daar eens met mij over samen te zitten, om te kijken waar het misloopt en wie we over dat probleem kunnen aanspreken? Ik ben ervan overtuigd dat jullie best van al weten wat het zo moeilijk maakt en misschien wel wat er moet veranderen."

→ In ons [trajectboekje](#) 'We do give a shit' vind je onder meer informatie en inspiratie om zicht te krijgen op signalen van jongeren.

Wat met een nieuw samengestelde groep?

In een situatie dat er verschillende groepen of jongeren worden samengebracht om samen een standpunt in te nemen, moet deze oefening formeel gebeuren. De concrete werkvorm die deze stap aanneemt hangt af van de groep waarmee je werkt: leeftijd, taligheid, geduld, ... Dat kan gaan van gewoon brainstormen, een flappenconversatie, een post-it-muur tot droom-en-doem-tekeningen.

Ook in deze setting staat of valt alles met vertrouwen tussen de facilitator en de groep en vertrouwen tussen de groepsleden onderling. Naast een goede, open basishouding van de jeugdwerker zijn er werkvormen die de groepscohesie vergroten en meteen ook thema's binnenbrengen.

Twee leuke werkvormen zijn de volgende:

- ['De grote wind waait voor'](#)
 - o Aandachtspunten: om dit spel laagdrempeliger te maken kan je enkele aanpassingen doen of extra aandacht besteden aan de opbouw:

- Als er mensen deelnemen die minder mobiel zijn, dan kan je de ‘grote wind’ omtoveren tot ‘een briesje’ dat waait voor ...
 - Vraag de jongeren steeds om iets op te noemen dat voor henzelf geldt, maar waarvan ze denken dat het ook voor minstens één andere persoon in de groep geldt.
 - Stel voor om eerst over uiterlijke kenmerken (kleur schoenen, een bril, ...) te beginnen, om daarna steeds een ‘diepere’ laag aan te snijden. Eerst bijvoorbeeld een gevoel (moe, vrolijk, honger, ...) en dan misschien thematisch of concreter polsend naar een gevoel gekoppeld aan een thema (“er waait een briesje voor iedereen die boos/moedeloos/verdrietig/opstandig wordt van ...”).
- Wat we delen
- Deze oefening is groepsbindend maar vraagt een zekere mate van vertrouwen en veiligheid. Je moet als facilitator al een stevig mandaat hebben en de groep moet écht openstaan voor verbinding, vooraleer ze op alle vragen eerlijk zullen antwoorden. Vertrouwensspelen waarbij het delen van persoonlijke informatie geen deel is, kunnen dus een goede opwarmer zijn voor deze krachtige oefening.
 - Zorg voor nazorg! Soms is het pas op dit soort momenten dat jongeren zich zaken realiseren. Dat kan emoties naar boven brengen waar je als facilitator aandacht voor moet hebben. Plan nadien een voldoende grote pauze om wat individuele gesprekjes te doen.